do Nro. 2957.

UWIADOMIENIE.

SENAT RZĄDZĄCY

Wolnego, Niepodległego, i ściśle Neutralnego, Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Działania i wypadki w Zgromadzeniu Reprezentantów Wolnego Miasta Krakowa, na Posiedzeniach Jego, w miesiącach Lutym i Marcu roku bieżącego odbywanych zaszłe, dały powod Wysokiey Kommissyi Organizacyiney, do przedstawienia tey okoliczności Trzem Nayiaśnieyszym Dworom; zapytania się względem Prawa zmnieyszania podatków, pierwszym Budgetem przez rzeczoną Wysoką Kommissyą ustanowionych, temuż Zgromadzeniu Reprezentantów służącego; tudzież względem ważnosci postanowień Jego, po zakresie trwania Posiedzeń Konstytucyą oznaczonym zapadłych. Oświadczenie się w tey mierze Nayiaśnieyszego Cesarza Wszech Rossyi Króla Polskiego, przez JW. Miączyńskiego Pełnomocnego Kommissarza, do Protokołu Kommissyi Organizacyiney, w dniu 21. Maia roku bieżącego wnie-

sione

sione, udzielonym Senatowi przez tęż Wysoką Kommissyą zostało, iako rozstrzygnienie namienionych wątpliwości, zgodne w treści z Decyzyą, od dwóch innych Nayiaśnieyszych Dworów, Cesarsko Austryackiego, i Królewsko Pruskiego nadełaną; która to Nayłaskawsza Decyzya, że oprócz ułatwienia trudności, obeymuie ieszcze widoki Oycowskie i nauczaiące, które w przyszłości mogą rzucić korzystne światło, na dalsze postępowanie Reprezentantów i Senatu; a nadto przekonywaiąc o troskliwości, iaką Opiekuiący się bytem i losem Naszym Potężny Monarcha, o dobro Kraiu tego iest przeiętym; słodkim bydź powinny dla każdego z Mieszkańców Wolnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu upominkiem. Senat temi pobudkami spowodowany, przy zbliżaiącey się Epoce zwołania nowego Zgromadzenia Reprezentantów, Konstytucyą oznaczoney, postanowił namienione Oswiadczenie się Nayiaśnieyszego Cesarza Wszech Rossyi Króla Polskiego, za wspólną, iak się wyżey rzekło, Decyzyą Trzech Nayiaśnieyszych Dworów uważane, do publiczney podać wiadomości, i tego niniejszym w umieszczoney poniżey osnowie dopełnia.

Dnia 10. Października 1817. Roku.

Wodzicki.

Mieroszewski Sekr: Jen: Senatu.

Nayiaśnieyszy Cesarz i Król Jmć pod ścisłą wziął rozwagę następuiące pytania przedstawione sobie przez Namiestnika Rapportem z 5. Kwietnia r. b.

1. Czyli Zgromadzenie Reprezentantów Wolnego Miasta Krakowa, może zmnieyszać ilość dochodów Krajowych, taką iaka była w chwili przyznania polityczney exystencyi Wolnego Miasta, i iaka następnie na pierwszym Budżecie przez Kommissyą Organizacyiną ustanowionym umieszczoną została?

2. Czyli działania i Uchwały ostatniego Zgromadzenia Reprezentantów, poźnieyszey daty niż zakres iaki Konstytucya przepisuie, na trwanie Posiedzeń Zgromadzenia Reprezentantów, maią zostać ogłoszonemi za nieważne i niebyłe?

Po głębokim rozbiorze, Jego Cesarsko-Królewska Mość oświadczyć raczył, co do pierwszego pytania: że, ieśli Artykuł 14. Traktatu dodatkowego, przeznacza na przedmiot oswiecenia publicznego, całą pozostałość od kosztów Administracyi; ieśli Artykuł 12. Instrukcyi wspólnie danych Kommissarzom wysokich umawiaiących się Stron, potwierdza takowe nader pożyteczne przeznaczenie; i następnie, ieśli Traktaty wkładaią na

Mocarstwa Opiekuńcze Rzeczypospolitey Krakowskiey, obowiązek baczenia, aby pozostałość z iey dochodów, od pierwiastkowego przeznaczenia swego odwracaną niebyła: z drugiey strony równie iest rzeczą niewątpliwą, że ani w Traktacie dodatkowym, ani w Konstytucyi która istotną część onegoż składa, ani wreszcie w Instrukcyach wspólnie w Wiedniu uchwalonych niepowiedzimo, iż pozostałość ta niemoże nigdy się umnieyszać, Akta zaś użycie oney oznaczaiące nieoznaczaią iey ilości.

Artykuł 10. Zasad Konstytucyinych udziela owszem Zgromadzeniu Reprezentantów wszelkie Attrybucye Władzy Prawodawczey; owoż konieczną teyże Władzy Attrybucyą iest oznaczenie stosunku między dochodami publicznemi, a potrzebami Kraiu i możnością Kontrybuentów. Ta zaś Attrybucya oczewiście byłaby uroioną tylko, gdyby się określała na prawie oznaczenia wysokości poborów, iakich się spodziewać można, niewchodząc w rozbior koniecznych wydatków, i bez Władzy zmnieyszenia tamtych, kiedy okoliczności pomyślne dozwoliłyby ostatnich.

Jasną więc iest, iż wzmiankowany Artykuł, udzielaiąc Zgromadzeniu Reprezentantów wszelkie prerogatywy Władzy Prawodawczey, i poruczaiąc onemuż stanowienie Wroczonego Budżetu,

przy-

przyznał mu moc stanowienia sprawiedliwey równowagi pomiędzy dochodami, wydatkami, i potrzebami Krajowemi. Zdaie się procz tego że Kommissya Organizacyina, dostatecznie zabezpieczyła uposażenie Instytutów oświecenia publicznego, uchwalaiąc iż 327,000. Złł. pol. pierwszym Budżetem onymże przysądzone, na zawsze przeznaczone zostaną na ten ważny przedmiot. Szczęsliwym zaiste iest wypadkiem, iż potrafiono do tego funduszu przyłożyć dodatek 73000. Złł. pol. lecz czyliż nieprzewidziane nieszczęscia niemogą przymusić do zmnieyszenia takowego w innym roku?

Zarzut Kommissarza Pruskiego iż ieżeli teraźnieysza pozostałość od kosztów Administracyi, niezostanie raz na zawsze na przedmiot oswiecenia publicznego przeznaczoną, to miasto się powiększać, ciągle zmnieyszać się będzie, więcey iest pozornym niż ugruntowanym. Ulepszenie zarządu Dobr Narodowych, szczególniey na rzecz Instytutów Narodowych przeznaczonych, zdaie się bydź rękoymią ciągłego pomnażania się ich dochodów; wreszcie własny i naydroższy interes Rzeczypospolitey Krakowskiey wskazuie iey toż samo nayliberalnieysze użycie pozostałosci z iey dochodów; bo w rzeczy samey, czyliż ią wychowanie

wła-

własnych Obywateli nie nadto mocno obchodzi, aby nieniiała się starać o zachęcenie wszelkiemi siłami, oddawania się Naukom i umieiętnosciom? Ona która słusznie nazwać można pierwszą Oyczyzną, Ziemią Klassyczną Muz Polskich? Kwitnąca Akademia, sprowadzi na iey łono natłok obcych Studentów, którzy hołd niosąc iey światłu, iey handlowi, a zatém iey pomyślności, sowicie wynadgrodzą iey pierwsze ofiary. Niepodobna ażeby tak ważna okoliczność, uszła przezornosci roztropney Administracyi.

Z resztą gdy pierwszy Budżet przy utworzeniu tego nowego Państwa był wyrachowanym, Kommissya Organizacyina, niemogła więc stanowić tylko podług dat wnioskowych, i rachub przybliżonych; czyliż tedy pewnym bydź można, że nieokaże się żadna różnica między poborami spodziewanemi, a istotnemi wpływami; i czyliżby niebyło niesprawiedliwością gdyby za zwiększeniem ciężarów, Kontrybuenci zmuszonemi byli do opłacenia za pomyłkę, którey w podobnych oszacowaniach częstokroć niepodobna uniknąć?

Nakoniec, gdy iedynie Oycowskie zamiary podyktowały Mocarstwom Traktaty Wiedeńskie podpisuiącym, ten króren los

Wol-

Wolnego Miasta Krakowa rozstrzygnął, podobneż widoki kierować powinny, rozwiianiem Konstytucyi tegoż Miasta. Uważano powyżey iż niesprawiedliwością był by, pozbawiać Rzeczypospolitey, iedney z głównieyszych Attrybucyi Władzy Prawodawczey; równą atoli niesprawiedliwością byłoby odeymować iey Obywatelom, wszelką nadzieię ulgi na przypadek nieprzewidzianey klęski. Jeden rok nieurodzayny, iedna nadzwyczayna plaga, mogą łacno na całą przestrzeń tak małego Kraju rozciągnąć się, i pozbawić znaczney części Mieszkańców, sposobności uiszczenia się całkiem z podatków; a gdyby przez uszanowanie dla oswiecenia publicznego, niebyło wolno zmnieyszać Dochodów Publicznych, a tym samym udzielać ulgi Kontrybuentom, oświecenie publiczne, stałoby się dla nich ciężarem, a niedobrodzieystwem; i smutny ten wypadek nieodpowiadałby zamiarom wysokich umawiaiących się Stron, które iedynie szczęście Wolnego Miasta Krakowa na celu miały.

Jego Cesarsko Królewska Mość mniema przeto, iż Zgromadzenie Reprezentantów ma prawo zmnieyszania ilosci dochodów Publicznych, umieszczoney na pierwszym Budżecie przez Kommissyą Organizacyiną ustanowionym.

Co

Co się tycze drugiego pytania, oświadczyć raczył Nayiaśnieyszy Pan, iż wedle obmowy Artykułu 10. Zasad Konstytucyinych Wolnego Miasta Krakowa, wątpliwości niepodpada, iż Posiedzenia Reprezentantów trwać niemogą dłużey iak cztery Tygodnie.

Nadaremnie zarzucano iż Konstytucya zwoływa Reprezentantów w Grudniu, iże gdy ostatnie Posiedzenie w Lutym się odbywało, uważać ie należy iako nadzwyczayne. Zdaie się iż Artykuł 10. iest ogólnym, i że dla wszelkich iakich bądź Posiedzeń Zgromadzenia Reprezentantów, czterotygodniowe trwanie oznacza. Ztąd wypływa, iż podług brzmienia Konstytucyi, wszystkie narady pomienionego Zgromadzenia nastąpione, po upłynionym przeciągu czasu czterech tygodni, uważanemiby powinny bydź za nieważne i niebyłe. Dwa iednak ważne względy pobudzaią Jego Cesarsko Królewską Mość do uznania prawności onychże; temi są: nayprzód sam rodzay Zgromadzenia w mowie będącego, które zwołanem było pod oczyma i właśnie iakby pod Opieką Kommissyi Organizacyiney; oraz decyzya na dniu 25. Lutego zapadła, a którą Kommissya dozwoliła, aby podawanie Proiektów do Praw, które z trzynastą Sessyą ustać było

powin-

powinno, aż do dwudziestey miało mieysce. Gdybowiem zezwolenie takowe niekładło żadnego warunku, względem trwania Zgromadzenia, upoważniało więc potaiemnie przedłużenie Posiedzenia onegoż; bo kiedy Proiekta do Praw niemogą bydź stosownie do Artykułu 11. Zasad Konstytucyinych, wnoszonemi pod rozwagę Zgromadzenia Reprezentantów, tylko o tyle, o ile poprzedniczo udzielane Senatowi i przez niego przyięte były, stawało się Fizycznie rzeczą niepodobną, aby Proiekta nieco ważnieysze, podane na dwudziestey Sessyi, mogły bydź Senatowi udzielone, i przezeń przyięte, a potém dopiero roztrząsane na Zgromadzeniu Reprezentantów, w przeciągu czterech dni pozostaiących do prawnego trwania Posiedzenia, odliczaiąc dni Swiąt.

Powtóre: zastanowił się Nayiaśnieyszy Pan, nad ważnością Proiektów przyiętych na Zgromadzeniu, pod czas piątego tygodnia ostatniego Posiedzenia, a mianowicie Proiektu zamieniaiącego na Sessyi 10. Marca, podatek Konsumcyiny w podatek Osobisty. Zmuszaiąc Senat Krakowski, do pobierania opłaty zniesioney i oczewiscie uprzykrzoney, skoro opinia publiczna zmia-

ny oneyże żądała, wystawiłby się tenże Senat na utratę zaufania u Narodu, rzuciłoby się zaród niesnasek wszelkim Rządom nieszczęsnych, ale tém więcey Rzeczompospolitym, których cała siła na iedności i zgodzie zawisła.

Te przyczyny których ważność niepotrzebuie bydź dowodzoną, skłaniaią Jego Cesarsko Królewską Mość, do uznania za ważne i prawne wszystkie narady ostatniego Posiedzenia Zgromadzenia Reprezentantów Wolnego Miasta Krakowa. Gdy iednakże takowe oświadczenie przeciwnym iest brzmieniu układów Wiedeńskich, Nayiaśnieyszy Pan sądzi iż wypada dodać że iedynie nadzwyczayne okoliczności mogły Go nakłonić, do zezwolenia na zboczenie od stosownego wypełnienia umów, dla zbliżenia się do zamiarów które ie podyktowały. Pragnie zatém Jego Cesarsko Królewska Mość, ażeby podobne przypadki niewznawiały się, ponieważ uszanowanie Jey ku Traktatom przemodz musiałoby troskliwość iaką o dobro Rzeczypospolitey Krakowskiey, Nayiaśnieyszy Pan iest przeiętym. Spodziewa się Jego Cesarsko Królewska Mość, iż Mieszkańcy tey Rzeczypospolitey uyrzą w tém właśnie uszanowaniu nayprzyiemnieyszą rękoymię stałey

Nay-

Nayiaśnieyszego Pana życzliwości. Traktat dodatkowy z dnia $\frac{\text{21. Kwietnia}}{\text{3. Maja}}$ 1815. i Konstytucya część onegoż składaiąca, obeymuią wszystkie zawiązki ich szczęścia, lecz znikłaby ta pomyślna przyszłość w chwili, kiedyby Rzeczpospolita zboczyć chciała od Zasad, iakie umawiaiące się Mocarstwa, nieodzownie iey przepisały.

W świętobliwém zachowywaniu Traktatów znaydzie ona siłę swą, niepodległość, i wszelkie inne Dobrodzieystwa, iakie iey swiatła Administracya i pożyteczne założenia gotuią.